

Plán péče

o přírodní památku Dobříňský háj

1. Základní údaje o chráněném území

1.1 Evidenční číslo

1.2 Kategorie ochrany

přírodní památka (PP)

1.3 Název

Dobříňský háj

1.4 Druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno

nařízení kraje

1.5 Číslo předpisu

1.6 Datum platnosti a datum účinnosti předpisu

1.7 Překryv s územně správními jednotkami

kraj: Ústecký

okres: Litoměřice

obec s rozšířenou působností: Roudnice nad Labem

obec: Dobříň

katastrální území: 627887 Dobříň

1.8 Překryv s jinými chráněnými územími

není

1.9 Překryv se soustavou Natura 2000

není

1.10 Vymezení území a jeho výměra

1.10.1. Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Číslo parcely podle KN	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra podle KN (m ²)	Výměra v ZCHÚ (m ²)	Katastrální území	Číslo LV
34/2	ostatní plocha	neplošná půda	196	196	Dobříň	103
542	lesní pozemek		138 254	137 414	Dobříň	není zaps.
547/5	TTP		1 760	1760	Dobříň	427
552/1	ostatní plocha	manipulační plocha	3 401	470	Dobříň	624
560	lesní pozemek		68 916	68086	Dobříň	624
611	ostatní plocha	ostatní komunikace	2 003	2003	Dobříň	624
626	ostatní plocha	silnice	10 257	2090	Dobříň	1
Celkem			224 787	212 019		

1.10.2 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ (m ²)	OP vyhlášené (m ²)	Způsob využití pozemku	ZCHÚ (m ²)
lesní pozemky	205500	0		
vodní plochy	0	0		
TTP	1 760	0		
orná půda	0	0		
zemědělské pozemky	0	0		
ostatní plochy	4 759	0	neplošná půda	196
			manipulační plocha	470
			ostatní komunikace	2 003
			silnice	2 090
zastavěné plochy	0	0		
Celkem	212 019	0		

1.11 Managementová kategorie IUCN

III – přírodní památka

1.12 Předmět ochrany

Přírodě blízká lesní vegetace podsv. *Ulmenion* v aluviu Labe s masovým výskytem sněženky podsněžníku (*Galanthus nivalis*) a významným výskytem ohrožených druhů xylobiontního hmyzu, zahrnující rovněž zbytek starého stromořadí s převahou dubu letního.

Biotopy:

Název	Plošný podíl (%)	Charakter výskytu
Tvrdé luhy nížinných řek, člověkem silně ovlivněné porosty, L 2.3 B, <i>Ulmenion</i> OBERDOFER 1953, 91F0	95	souvislý výskyt na celé ploše ZCHÚ
Cesty, manipulační plochy X6	2	lesní cesty a stará obecní silnice
Zaplavované lemy a plášťové křoviny X8/M1.4	3	okraje lesa s nitrofilní vegetací ovlivňované záplavami, převážně podél východního okraje ZCHÚ

Druhy:

Název	Početnost	Charakter výskytu
<i>Galanthus nivalis</i>	hojně	dominantní v časně jarním aspektu bylinného patra na cca 60% plochy
<i>Pseudolysimachion maritimum</i>	roztroušeně	v ochranném pásmu na zaplavované psárkové louce při břehu Labe podél východního okraje ZCHÚ
<i>Thalictrum flavum</i>	ojediněle	v ochranném pásmu na zaplavované psárkové louce při břehu Labe podél východního okraje ZCHÚ
<i>Ulmus laevis</i>	roztroušeně	roztroušeně až ojediněle v nejstarších porostních skupinách
<i>Cucujus cinnaberinus</i>	?	potvrzen hojný výskyt v zaplavovaných luzích v bezprostředním okolí, přítomnost na území ZCHÚ dosud nebyla předmětem zkoumání, je pravděpodobná
<i>Picus canus</i>	?	dlouhodobé hnízdění, početnost nebyla dosud předmětem šetření

1.13 Cíl ochrany

Udržení dochovaného stavu lužního lesa převážně přirozené druhové skladby s trvalým zastoupením porostních skupin nejvyšších věkových tříd, podpora místní populace sněženky předjarní (*Galanthus nivalis*), jilmu vazu (*Ulmus laevis*) a dále lesáka rumělkového (*Cucujus cinnaberinus*) a ostatních vzácných druhů hmyzu se zřetelem na saproxylické druhy. Při ochraně území je třeba zamezit snižování podílu mrtvého dřeva v porostech a zajistit trvalou existenci dutinových listnatých stromů, zejména dubu, lípy a jilmu, a to při zachování bezpečného přístupu do porostů. Dále je žádoucí zabránit plošným změnám v druhové skladbě lesa při zachování jeho průběžné obnovy a průběžné tlumit expanzi keřového patra.

2. Přírodní poměry zvláště chráněného území a jeho ochranného pásma

Přírodní památka Dobříňský háj se rozkládá v aluviu Labe na jeho levém břehu, cca v 750,4 - 751,5 říčním kilometru dle evropské kilometráže, na rozloze 21,2 ha. Jedná se o lesní porost přibližně tvaru podlouhlého obdélníku o průměrné šířce cca 230 m, odpovídající druhovým složením nížinným luhům podsv. *Ulmenion* OBERDORFER 1953, s převahou dubu letního, jilmu vazu, jasanu ztepilého, lip, topolů a vrb. V ochranném pásmu přírodní památky mezi okrajem lesního porostu a vlastním korytem řeky se nachází rovněž pruh obhospodařované psárkové louky s cenným zbytkovým výskytem některých druhů charakteristických pro kontinentální zaplavované louky sv. *Deschampsion cespitosae* HORVATÍČ 1930.

Geologické a geomorfologické poměry lokality jsou zcela řízeny dynamikou řeky, v jejíž inundaci se území i v současné době nachází. Je kompletně zaplaveno již při průtoku odpovídajícím pětileté povodni, což zaručuje periodické opakování záplav i navzdory dalekosáhlým historickým úpravám říčního koryta; snížená četnost a intenzita záplav však již zřejmě neumožňuje přirozenou obnovu měkkého luhu. Záplavami ovlivňovaný reliéf není dlouhodobě stabilní a místy se v něm uplatňují jak prohlubně vznikající v aktivních zónách záplavového území (mnohdy v trasách zaniklých říčních ramen), tak i plošně omezené konvexní tvary fluvialních akumulací. To umožňuje částečné zaplavování území a vznik výrazných vlhkostních gradientů rovněž při každoročním periodickém pohybu hladiny podzemní vody v říční nivě. Geologickým a půdním podkladem jsou výhradně kvartérní štěrkopísky a fluvialní hlíny proměnlivého zrnitostního složení.

Území přírodní památky patří do oblasti s průměrnou roční teplotou v intervalu 8,1 – 9°C a srážkovým úhrnem nepřesahujícím 500 mm, tedy do nejteplejší části českého termofytika s krátkým trváním sněhové pokrývky. Nadmořská výška činí cca 150 m.

3. Popis ekosystému a jeho složek tvořících předmět ochrany

Současný stav ekosystému je průnikem přírodních poměrů a tradičního využívání záplavového území člověkem. Vzhledem k vysoké exponovanosti vůči záplavám nebylo území přírodní památky pravděpodobně nikdy zcela odlesněno a pozemky nemohly být zemědělsky využívány. Mapa stabilního katastru z roku 1840 zde již zobrazuje vysoký mýtný les listnatý, ani mapa 1. vojenského mapování nenásvědčuje významně odlišnému způsobu využívání území, i když lze očekávat významnou strukturní odlišnost tehdejšího lesa oproti stavu současnému.

Je možné předpokládat, že po regulaci Labe v průběhu 19. století a rovněž v důsledku hospodářských zásahů došlo na území přírodní památky - tak jako v jiných lužních oblastech Čech a Moravy - k pozvolné změně druhové skladby lesa ve směru vyššího zastoupení dlouhověkých dřevin tvrdého luhu, ke zvýšení porostního zápoje a unifikaci věkové struktury v důsledku pasečného hospodářství věkových tříd. Jedná se zároveň zřejmě o jednu z prvních lokalit v Čechách, kde začal být lesnický využíván akát, a to zřejmě již v 18. století, což lze odvodit z ojedinělých mimořádně rozměrných exemplářů této dřeviny, těžených zde ještě v posledních několika letech. V posledním století došlo rovněž k téměř úplné náhradě autochtonního topolu černého hybridními klony *Populus x euroamericana*. Tento vývoj však byl pozvolný a nebyl doprovázen příliš radikálními změnami prostředí. Mimořádný význam mělo zachování stromořadí dubu letního a lípy při východním okraji přírodní památky, jehož stáří je možné odhadnout na 300 let a coby příznak dlouhé kontinuity lesního prostředí představuje mimořádně hodnotný biotop pro saproxylický hmyz, vysoce nadprůměrný svým rozsahem i kvalitou. Stromořadí je chráněno jako památné.

Současný stav vegetace odpovídá převážně ve smyslu fytocenologické klasifikace podsvazu *Ulmenion* OBERDORFER 1953, ve smyslu habitatové směrnice typu 91F0 (Riparian mixed forest od *Quercus robur*, *Ulmus laevis* and *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* or *Fraxinus angustifolia* along the great rivers (*Ulmenion minoris*)), ve smyslu Katalogu biotopů pak biotopu L2.3B (Tvrdé luhy nížinných řek, člověkem silně ovlivněné porosty). V druhovém složení lesa se uplatňují v různé míře rovněž nepůvodní taxony topol kanadský *Populus x euroamericana*, akát *Robinia pseudoacacia* nebo dub červený *Quercus rubra*, vzácně je přimíšen rovněž smrk *Picea abies*. Při umělé obnově lesa se v posledních desetiletích upřednostňoval především jasan, hybridní topoly nebo javor mléč; v mladších porostních skupinách proto mohou tyto druhy převládat.

Bylinné patro se téměř na celé ploše přírodní památky vyznačuje velmi výrazným jarním aspektem, jehož časné fázi zcela dominuje sněženka podsněžník (*Galanthus nivalis*), která je regionálně typická pro zaplavované polabské luhy a je zde striktně vázána na inundaci Labe. Masově jsou přítomny rovněž další jarní geofyty, jako dymnivka dutá (*Corydalis cava*), sasanka pryskyřníkovitá (*Anemonoides ranunculoides*), pižmovka mošusová (*Adoxa moschatelina*), křivatec žlutý (*Gagea lutea*); pro lokalitu je velmi charakteristická rovněž časné kvetoucí forma hluchavky skvrnitá (*Lamium maculatum*) s nápadně panašovanými listy. Masový výskyt sněženky je jedním z hlavních předmětů ochrany přírodní památky.

V některých porostních skupinách je pokryvnost bylinného patra drasticky snížena nebo bylinné patro téměř zcela chybí, což může být důsledkem přípravy půdy před zalesněním; plošný podíl těchto případů je však naštěstí malý (např. porostní skupina 6 E 4a). Bylinné patro může být dále místy potlačováno zastíněním spojeným s expanzí bezu černého a s hromaděním klestu. Tento vývoj je místy zřetelný zejména ve východní polovině přírodní památky; na větší části plochy však jarní aspekt vegetace zůstává díky masově kvetoucím geofytům velmi výrazný.

Podle platného lesního hospodářského plánu (období 2007 –2016, zpracovatel Lesprojekt Stará Boleslav, s.r.o.) zahrnuje území přírodní památky dílec 6E a větší část dílce 6C lesního hospodářského celku TDI Group Roudnice (kód 407 301); dílce jsou odděleny zpevněnou obecní cestou, protínající celé území zhruba v jedné třetině a směřující k bývalému přívozu. Severně od této komunikace se v dílci 6C nachází dvouetážový strukturně pestrý porost víceméně přirozené druhové skladby o výměře zhruba 5 ha, jehož vyšší etáž dosahuje stáří 150 let. Vedle jasanu ztepilého, dubu letního, lípy malolisté, javoru mléče a jilmu vazu jsou vtroušeny rovněž nepůvodní druhy – akát a topol kanadský; přesto se jedná o vegetaci s relativně největším stupněm přirozenosti na území přírodní památky. To potvrdilo i mapování biotopů, při němž byla zachovalost i reprezentativnost u jednotlivých segmentů hodnocena v nejhorším případě stupněm B. Tento porost obklopuje umělou obnovou založenou porostní skupinu jasanu stáří 40 let a porostní mezeru v zamokřené depresi záplavového území. Zejména na okrajích této mokřiny se v druhovém spektru dřevin místy uplatňuje zvýšenou měrou jilm vaz.

Jižně od obecní komunikace v dílci 6E převládají na zhruba 13 ha smíšené porosty o stáří 90 – 140 let s převahou jasanu a významným podílem (cca 20%) hybridního topolu. S věkem porostních skupin roste podíl dubu letního, u nejstarší porostní skupiny dosahuje 50 %. Ve východní polovině dílce 6E se významně uplatňují nárosty bezu černého.

Východní hranici lesa tvoří po celé jeho délce mezernaté stromořadí dubu letního s vtroušenou lípou malolistou a jilmem vazem, které zahrnuje zhruba 60 mohutných stromů, starých zpravidla přes 200 let, z větší části s otevřenými dutinami.

Zákonné ochranné pásmo o jednotné šíři 50 m zahrnuje rovněž pruh aluviální obhospodařované louky při břehu Labe s dominantní psárkou luční (*Alopecurus pratensis*) a evidovaným výskytem charakteristických ohrožených druhů zaplavovaných luk - žlutuchy žluté (*Thalictrum flavum*) a rozrazilu dlouholistého (*Pseudolysimachion maritimum*). Zejména výskyt prvního z obou druhů je relativně významný, neboť na území Ústeckého kraje je v současnosti omezen kromě Dobříňského háje již pouze na ojedinělé lokality v aluviu dolní Ohře.

Poznámky k význačným ohroženým druhům:

***Galanthus nivalis* (sněženka podsněžník):**

Na území Ústeckého kraje je přirozený výskyt sněženky vázán výhradně na zaplavované luhy podél Labe mezi Štětím a Roudnicí nad Labem; na vhodných stanovištích v dosahu alespoň pětileté vody se pak může jednat o velmi nápadné masové výskyty. Území Dobříňského háje je vedle sousedního Luhu u Záluží v tomto smyslu typickým stanovištěm tohoto taxonu. Ve

všech ostatních případech výskytu sněženky v širším okolí se zřejmě jedná o lokální důsledky relativně nedávného zplanění ze zahrad.

***Populus nigra* (topol černý):**

V celém evropském areálu silně ohrožená a vymírající dvoudomá dřevina, která je schopna přirozeného zmlazení pouze na čerstvých povodněmi narušovaných půdách v úvalech větších evropských řek, původně jedna z dominant tzv. měkkého luhu. V minulosti byl tento druh hospodářsky využíván, již od 18. století byl však všeobecně nahrazován kříženci s americkými druhy topolů, zejména *Populus deltoides*, a produkty jejich šlechtění. V Ústeckém kraji je místy dosud zastoupen v břehových porostech na Labi a na střední a dolní Ohři; v důsledku ukončení pravidelných povodňových disturbancí v aluviích těchto řek však již prakticky nedochází k jeho přirozené reprodukci, populace je omezena z větší části na přestárlé jedince a pravděpodobně ohrožována introgresivním křížením s americkými druhy topolů. V Evropě byly zahájeny aktivity k záchraně tohoto druhu pod patronací mezinárodní organizace pro záchranu genetických zdrojů lesních dřevin EUFORGEN, do nichž se zapojila i Česká republika prostřednictvím Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti v.v.i. a Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.

Situace tohoto druhu v Dobříňském háji nebyla dosud předmětem šetření; je však zřejmé, že v kultuře zde zcela převládají hybridní šlechtěné topoly. Zbytkové zastoupení původního druhu však není vyloučeno a mělo by být předmětem dendrologického inventarizačního průzkumu.

***Pseudolysimachion maritimum* (rozrazil dlouholistý):**

Rozrazil dlouholistý je typickou složkou původní vegetace zaplavovaných luk sv. *Deschampsion* (dříve *Alopecurion*) v povodí Labe a Ohře, kde přechází místy i do neudržovaných lemů a náhradní poloruderální vegetace v prostoru říční nivy a nejbližším okolí. Luční vegetace tohoto typu se v typičtějších formách zachovala v Ústeckém kraji pouze zhruba na třech až čtyřech lokalitách na dolní Ohři (zejména v okolí Budyně n.O. a Terezína), zatímco jinde se jedná o plošně omezené a silně ochuzené fragmenty, které může prozrazovat právě zbytkový výskyt rozrazilu dlouholistého, v Červeném seznamu cévnatých rostlin České republiky zařazeného mezi druhy ohrožené (C3). Tento druh se v zájmovém území vyskytuje na zbytku aluviální louky v ochranném pásmu přírodní památky.

***Thalictrum flavum* (žluťucha žlutá):**

Další charakteristický zástupce vegetace zaplavovaných luk, na rozdíl od předchozího druhu však již patří k druhům kriticky ohroženým (C1). Ochranné pásmo přírodní památky je v jedné z posledních známých lokalit tohoto druhu v Ústeckém kraji; žluťucha žlutá je jinak udávána již pouze z aluvia dolní Ohře – z přírodní památky Koštice (kde však již delší dobu nebyla aktuálně potvrzena), z luční části přírodní rezervace Pístecký les, a z pozůstatku dříve zaplavovaného mokřadu u terezínské Malé pevnosti. Druh je často zaměňován s ohroženou žluťuchou lesklou (*Thalictrum lucidum*).

***Ulmus laevis* (jilm vaz):**

Jilm vaz je dřevinou, která byla v minulosti postižena spolu s ostatními evropskými jilmy masovým úhynem způsobeným zavlečenou houbou *Ophiostoma novo-ulmi* a ocitla se tak

v podstatě na hranici vyhynutí. Úhyn jilmů, které byly dříve kondominantou lužních lesů podstatné části Evropy a spoluutvářely podobu tvrdého luhu, byl od 60. let 20. století tak masivní, že vedl k naprosté rezignaci na jejich další lesnické využívání. Zbytkové populace nížinných jilmů na Labi a dolní Ohři, reprezentované především jilmem vazem, se však zdají být v současné době vitální a na některých lokalitách mohou být i zdrojem bohatého přirozeného zmlazení. Protože jilmky jsou zároveň vedle dubů druhým nejvýznamnějším hostitelem velmi významného množství ohrožených druhů arborikolního hmyzu, je v chráněných územích s jejich přirozeným zastoupením žádoucí podporovat jejich přirozenou obnovu a posilovat jejich zastoupení v porostech. Na území přírodní památky je jilm vaz hlavně v nejstarších porostech hojně vtroušen, a to především na nejvlhčích stanovištích při okrajích zazemněných slepých ramen a periodických tůň, přičemž zde pochází velmi pravděpodobně z přirozeného zmlazení. Jeho současný stav a použitelnost při obnově lesa je vhodné ověřit dendrologickým průzkumem. Na území přírodní památky není vyloučena ani přítomnost jilmu habrolistého (*Ulmus minor*).

***Cucujus cinnaberinus* (lesák rumělkový):**

Evropsky významný druh saproxylického podkorního brouka, který je vázán na tlející lýko listnatých stromů. V lužních lesích se obvykle vyvíjí pod kůrou na zlomech a vývratech topolů nejvýše do 4 – 5 let od jejich úhynu, a upřednostňuje přitom kmeny, které neleží na zemi a nacházejí se v prostředí s vysokou vzdušnou vlhkostí. V Ústeckém kraji je proto vázán roztroušeně až vzácně na lužní lesy a staré břehové porosty v aluvii Labe a dolní Ohře. Z území přírodní památky nejsou dosud k dispozici o jeho výskytu žádné konkrétní údaje, ale protože jeho přítomnost byla zaznamenána v obdobném prostředí v sousedním Luhu u Záluží, jeho výskyt zde je vysoce pravděpodobný.

***Picus canus* (žluna šedá):**

Hnízdní výskyt evropsky významného druhu žluny šedé je na území přírodní památky pravděpodobný, byť zatím není k dispozici konkrétní pozorování. Přítomnost druhu na lokalitě stejně jako na obdobných biotopech v širším okolí byla nicméně vícekrát zaznamenána a je evidována v nálezové databázi AOPK ČR.

4. Historie využívání území a zásadní vlivy na jeho vývoj v minulosti

Území bylo historicky využíváno jako les, v minulosti pravděpodobně i k pastvě, zřejmě nejméně od konce 18. století pak pasečným hospodářstvím věkových tříd, rovněž s využitím introdukovaných druhů dřevin (zejména hybridních topolů a akátu). Ve 20. století bylo při umělé obnově systematicky zvyšováno plošné zastoupení jasanu ztepilého, ještě v první polovině století lze rovněž předpokládat určité zastoupení nízkých či smíšených tvarů lesa; kvantitativní údaje však nejsou k dispozici. Zřejmě pouze lokálně a v posledních desetiletích mohly být před výsadbami praktikovány rovněž intenzivní metody mechanické či chemické přípravy půdy s možným devastujícím vlivem na mezoedafon a biologickou aktivitu půd; podezření na tyto vlivy však přichází v úvahu víceméně pouze u jedné porostní skupiny o výměře 0,73 ha.

Zásadní vliv na území přírodní památky měla regulace a posléze kanalizace Labe, která vyvrcholila v první polovině 20. století. Zdymadla ve Štětí a v Roudnici nad Labem byla postavena již v letech 1909 resp. 1912 a spolu s předchozími regulačními úpravami říčního

koryta významně a trvale ovlivnila dynamiku řeky. Frekvence záplav i jejich erozně akumulární účinky byly v celém českém úseku Labe významně redukovány, což přispělo vedle lesnických hospodářských postupů k trvalému ústupu dřevin měkkého luhu, zejména pak došlo v poříčí Labe prakticky k celoplošnému ukončení přirozené reprodukce topolu černého (*Populus nigra*), který byl zároveň v lesnictví cíleně nahrazován výsadbou kulturních hybridů, a zároveň ke zvyšování podílu dlouhověkých dřevin podsv. *Ulmenion*. Tento vývoj se v plném rozsahu týká i Dobříňského háje; současné zastoupení autochtonního genotypu silně ohroženého topolu černého v současné vegetaci chráněného území dosud nebylo předmětem šetření, jeho přirozená obnova je nicméně za současných poměrů obtížná až vyloučená. Zároveň došlo k trvalému zazemnění periodických tůň a odstavených říčních ramen, jejichž terénní pozůstatky jsou na území přírodní památky dosud patrné.

Dlouhodobě je vývoj v polabských luzích charakterizován zvyšováním zástinu, k němuž postupně dochází jak v důsledku odrůstání v zásadě stejnověkých nebo dvouetážových porostů, tak i zapojováním keřového patra s dominantním a mnohdy expanzivním bezem černým (*Sambucus nigra*). To může mít negativní vliv mimo jiné na vitalitu a pokryvnost bylinného patra.

Z hlediska výskytu xylobiontního hmyzu je problémem postupná unifikace věkové struktury porostů a vyklízení mrtvého dřeva z nich, což způsobuje postupnou redukci nabídky vhodných substrátů a potravní základny pro řadu ohrožených druhů. Tento problém je obecný, v případě Dobříňského háje je nicméně omezen existencí výše zmíněného významného stromořadí a rovněž relativně dlouhým obmýtím u některých porostních skupin. Je zde proto oprávněný předpoklad přežívání bohaté dřevní entomofauny, která však dosud nebyla předmětem žádných soustavných šetření.

4. Výčet a popis činitelů ohrožujících předmět ochrany

Umělá obnova a nadměrná těžba:

Předmět ochrany může ohrožovat mýtní nebo i nahodilá těžba, pokud by šíře vzniklé paseky přesahovala výšku porostu a její velikost výměru 1 ha, nebo pokud by byly obnovní prvky nevhodně orientovány; za těchto okolností nelze vyloučit výraznou změnu mikroklimatických a světelných podmínek stanoviště spojenou se zrychlenou mineralizací opadu, expanzí nitrofilní vegetace a dalekosáhlou změnou vegetačních poměrů. Nedůsledné odklizení těžebních zbytků může omezit rozvoj bylinného patra, zatímco úplná likvidace stromů nejvyšších věkových tříd naopak omezuje prostor pro ohrožené organismy vázané na staré dřevo. Významné ohrožení všech předmětů ochrany při umělé obnově porostů může představovat rovněž zavádění geograficky nepůvodních a stanovištně cizorodých druhů dřevin, frézování pařezů a chemická nebo mechanická příprava půdy.

Expanze keřů a zvyšování zápoje stromového patra:

Pokryvnost bylinného patra a vitalitu jarních geofytů může snižovat dlouhodobá samovolná expanze bezu černého, která je zřetelná prakticky po celé délce chráněného území především v jeho východní polovině, a zároveň nadměrné zvyšování zástinu při odrůstání uměle obnovovaných a stejnověkých lesních porostů.

Nadměrné stavy zvěře:

Dobříňský háj nabízí v hustě osídlené oblasti potravní a úkrytové příležitosti především pro spárkatou zvěř. V podmínkách celoplošného a trvalého překračování kmenových stavů, normovaných v okolních honitbách, může mít zvěř tendenci se v této lokalitě dlouhodobě soustřeďovat; její nadměrná koncentrace pak může být spojena s eutrofizací prostředí, destrukcí bylinného patra a s blokováním přirozené obnovy lesa. Problémem by bylo především soustřeďování černé zvěře.

Pohyb osob:

Pohyb osob je v lokalitě tradiční, neboť ta je vyhledávaným výletním cílem nejenom pro obyvatele přilehlé obce Dobříň, ale zejména v době květu sněženky i pro obyvatele Roudnice nad Labem a širšího okolí. Ani při relativně vysoké návštěvnosti lokality nebyly dosud zaznamenány žádné významné dopady na předmět ochrany, problémem by však mohl být případný organizovaný a soustavný sběr sněženek pro komerční účely.

Invazní druhy:

Záplavové území Labe je přirozeným prostorem rostlinných invazí, postihujících především břehovou nelesní vegetaci a lesní okraje; v tomto ohledu se jedná například o druhy *Impatiens glandulifera* (netýkavka žlázatá), *Solidago gigantea* (zlatobýl obrovský), *Echinocystis lobata* (štětinec laločnatý) nebo *Helianthus tuberosus* (slunečnice topinambur). Všechny tyto druhy jsou na lokalitě nebo v nejbližším okolí hojně přítomny, pro svou světlomilnost se však normálně neuplatňují v zapojeném porostu lužního lesa. Mohou se nicméně stát významnou nebo i převládající složkou náhradní pasekové vegetace a v takovém případě mohou potlačit původní bylinné patro.

5. Zásady péče o ekosystém a jeho složky tvořící předmět ochrany

5.1 Hospodaření v lese

V lesích Dobříňského háje se hospodáří podle schváleného Lesního hospodářského plánu (platnost 2007-2016).

Tabulky hospodářské knihy části, která se nachází v Dobříňském háji – viz příloha č. 6

5.1.1 Obecné zásady

Hospodářský způsob:

Při dostupnosti přirozené obnovy by měl být uplatňován hospodářský způsob podrovní s prvky skupinovitého výběru. Při deficitu nebo absenci přirozené obnovy (u hlavní dřeviny DB lze očekávat nanejvýš průměrnou) a při přeměnách druhové skladby u porostů s převahou JS nebo TPS je nutné uplatnit maloplošnou holoseč. Dlouhodobým cílem by mělo být dosažení rozrůzněné věkové struktury lesa, postupného uvolnění horizontálního zápoje

v horních etážích a postupné maximalizace přirozené obnovy. Plocha jednotlivé seče by neměla přesahovat 1 ha, šířka by neměla převyšovat výšku porostu, obnovní prvky by tvarem a orientací neměly umožňovat v letním období dlouhodobé přímé oslunění těžené plochy. Pravidlem by mělo být ponechávání výstavků DB, JLV, JL, LP v počtu min. 1 ks/0,3 ha. V tomto směru je žádoucí upřednostňovat doupné stromy a ponechávat je na dožití. Těžební práce je nutné provádět v zimních měsících. Intenzita těžebního zásahu by neměla překročit 20% porostní zásoby.

Obmýtí:

V porostech s podstatným podílem DB min. 150 let s předržením výstavků resp. ponecháním vybraných stromů na dožití. V ostatních případech dle druhové skladby porostu v souladu s doporučením LHP.

Obnovní doba:

10 – 20 let, porosty s převahou DB min. 20 let.

Cílová druhová skladba:

Potenciální přirozená vegetace odpovídá převážně tvrdému luhu podsv. *Ulmenion*, souboru lesních typů 1L. Doporučená cílová druhová skladba na území přírodní památky je DB 6-7, JLV(JL)1, LP 1, JS (JV, TPC, OL) 1-2. Oproti rámcovým směrnici hospodaření ve schváleném LHP se tak doporučuje zvýšit v cílové skladbě podíl JLV na úkor JS a DB. Porosty s převahou TPS, AK, JS, JV (hospodářský soubor 197) by měly být postupně přeměňovány. Geograficky nepůvodní druhy by měly být z obnovy vyloučeny. Výchovnými zásahy je třeba podporovat pro biodiverzitu významný JLV (JL) a naopak tlumit případnou expanzi JS. V případě použití TPC z důvodu podpory biologické rozmanitosti je třeba volit výhradně materiál ověřeného genetického původu, pocházející z autochtonní zdrojové populace z povodí středního a dolního Labe v Čechách.

Příprava půdy:

Celoplošnou mechanickou přípravu půdy, aplikaci herbicidů, mulčování porostními zbytky (štěpkou), frézování a vytrhávání pařezů je třeba na lokalitě vyloučit z důvodu destruktivního vlivu na mezoedafon a bylinné patro.

Management starého dřeva:

Při mýtních těžbách se doporučuje ponechávat na ploše stromy největších tloušťek především dlouhověkových druhů LP, DB, JLV (JL) na dožití v počtu průměrně 1 ks na 0,3 ha (nebezpečná odumřelá torza by měla být preventivně zbavována zbytků korun a kosterních větví – viz kap. 5.2). Těžební zbytky je třeba důsledně vyklízet z plochy s ohledem na ochranu bylinného patra, část zbytků o průměru nad 10 cm je možno soustřeďovat při vnitřních okrajích porostních stěn a ponechat přirozenému rozkladu k podpoře biodiverzity saproxylických organismů. Padlé kmeny se doporučuje naopak nevyklízet. Čerstvé vývraty a zlomy (včetně TPS), které neohrožují okolí pádem, je vhodné ponechávat v porostech alespoň 3 sezóny po odumření, aby se v nich mohl vyvíjet lesák rumělkový (*Cucujus cinnaberinus*).

5.1.2 Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich

Dále uvedená doporučení jsou beze změny převzata z platného LHP. Nad rámec těchto doporučení se dále navrhuje zmenšení šířky sečí na výšku porostu, předržení výstavků dlouhověkých dřevin (viz kap. 5.1.1) a dále náhrada hybridních topolů při zalesňování autochtonním topolem černým v případě dostupnosti sazenic tohoto druhu (platný LHP doporučuje do roku 2016 zalesnění TP na ploše 0,29 ha). K úhradě zvýšených nákladů nebo náhradě finanční újmy spojené s aplikací těchto doporučení může orgán ochrany přírody poskytnout vlastníkově příspěvek podle § 69 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb.

5.2 Výčet, popis a lokalizace managementových opatření nad rámec pěstování lesa a jejich náklady

Opatření	Rok	Plocha (ha)	Náklad (tis.Kč)
Redukce expanzivních keřů (redukce nárostů <i>Sambucus nigra</i> s odklizením a likvidací hmoty k podpoře rozvoje bylinného patra)	2011	2	50,0
	2012	2	50,0
	2013	2	50,0
	2014	2	50,0
	Celkem		200,0
Asanační a stabilizační zásah v památném stromořadí (ošetření, konzervace a stabilizace památných stromů nebo předržení výstavků na základě zevrubného posouzení jejich zdravotního stavu, asanace kmenů a větví hrozících pádem)	2010	1,0	20,0
	2011	1,5	30,0
	2014	1,0	20,0
	2017	1,0	30,0
	Celkem		100,0

Všechny ceny jsou uvedeny včetně DPH.

5.3. Průzkumy a monitoring:

Předmět průzkumu	Rok	Plocha(ha)	Náklad (tis.Kč)
Dendrologický průzkum (zhodnocení výskytu jilmu vazu, jilmu habrolistého a topolu černého na území přírodní památky a možností využití místní populace těchto druhů v obnově lesa)	2011	21,3	10,0
Dendrologické posouzení a projekt údržby a rekonstrukce památného stromořadí (posouzení zdravotního stavu, perspektivy, stability a provozní bezpečnosti stromů zahrnutých do památného stromořadí, návrh jeho údržby a dlouhodobé obnovy)	2010	1,5	20,0
Entomologický inventarizační průzkum (průzkum zaměřený na xylobiontní hmyz, např. brouky z čeledí <i>Elateridae</i> , <i>Buprestidae</i> , <i>Tenebrionidae</i> , <i>Cerambycidae</i> a nadčeledi <i>Scarabeoidea</i>)	2012	21,3	15,0
	Celkem		45,0

Všechny ceny jsou uvedeny včetně DPH.

6. Přehled potřeb zaměření, označení a technického vybavení zvláště chráněného území

Opatření	Počet jednotek	Jednotková cena (Kč)	Cena (tis. Kč)
Pruhové značení	25 x 100 m	150	3,75
Tabule se státním znakem	6 ks	2000	12,0
Informační panely	2 ks	25 000	50,0
Zaměření	25 x 100 m	3 500	87,5
	Celkem		153,3

Všechny ceny jsou uvedeny včetně DPH.

7. Zásady využívání zvláště chráněného území

Lesnictví:

Viz kap. 5.1

Myslivost:

Na území přírodní památky by neměla být umísťována myslivecká zařízení a mělo by být vyloučeno volné příkrmování zvěře. Pro předmět ochrany i pro přirozenou obnovu lesa je zcela nežádoucí zejména soustřeďování zvěře černé. Z tohoto důvodu je nutné vyvarovat se všech aktivit, které by mohly všeobecně přemnoženou černou zvěř na území přírodní památky lákat nad rámec přirozené potravní nabídky a přirozených úkrytových příležitostí.

Turismus a rekreace:

Území přírodní památky je přirozeným výletním cílem a volný pohyb osob zde není nutné nijak omezovat. Nežádoucí je pohyb motorových vozidel mimo obecní zpevněnou komunikaci vedoucí k přívozu, nejedná-li se o vozidla lesní správy a lesní techniku, vozidla správce povodí, vozidla policie, plavební správy a složek integrovaného záchranného systému při služebním výkonu a dále o vozidla a techniku sloužící k řádnému obhospodařování zemědělských pozemků v ochranném pásmu.

8. Rekapitulace nákladů (tis. Kč, včetně DPH)

Opatření	2010	2011	2012	2013	2014	2017	Celkem
Značení	65,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	65,6
Zaměření	87,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	87,5
Průzkumy	20,0	10,0	15,0	0,0	0,0	0,0	45,0
Odkřovení	0,0	50,0	50,0	50,0	50,0	0,0	200,0
Údržba stromořadí	20,0	30,0	0,0	0,0	20,0	30,0	100,0
Celkem	193,1	90,0	65,0	50,0	70,0	30,0	498,1

9. Platnost plánu péče:

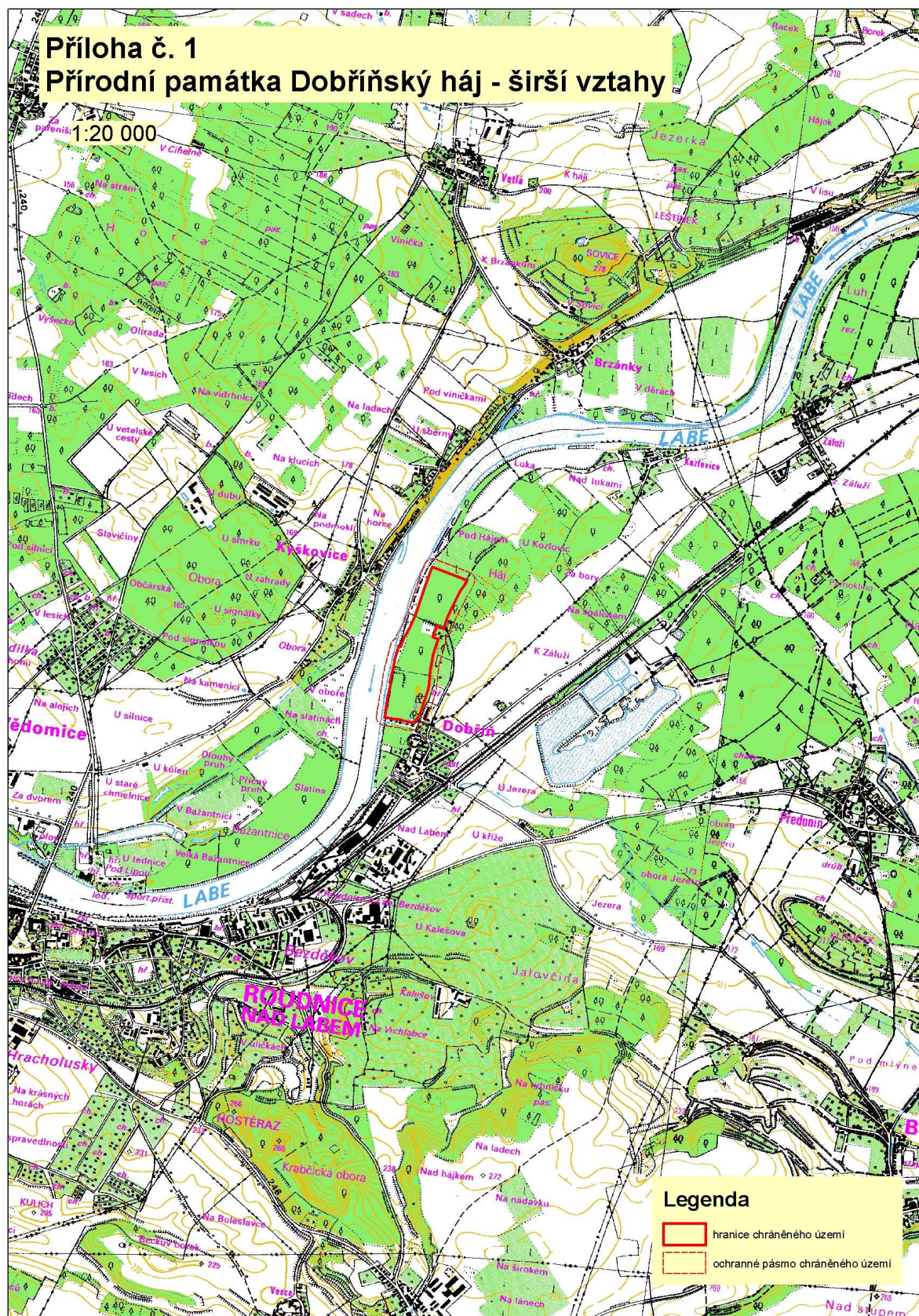
2010 - 2019

10. Mapové a tabulkové přílohy

- 1. Mapa širších vztahů*
- 2. Katastrální mapa se zákresem hranic PP a ochranného pásma*
- 3. Mapa pozemkového katastru*
- 4. Lesnická mapa porostní*
- 5. Mapa pracovních ploch a navrhovaných managementových opatření*
- 6. Tabulky hospodářské knihy LHP části, která se nachází v Dobříňském háji*

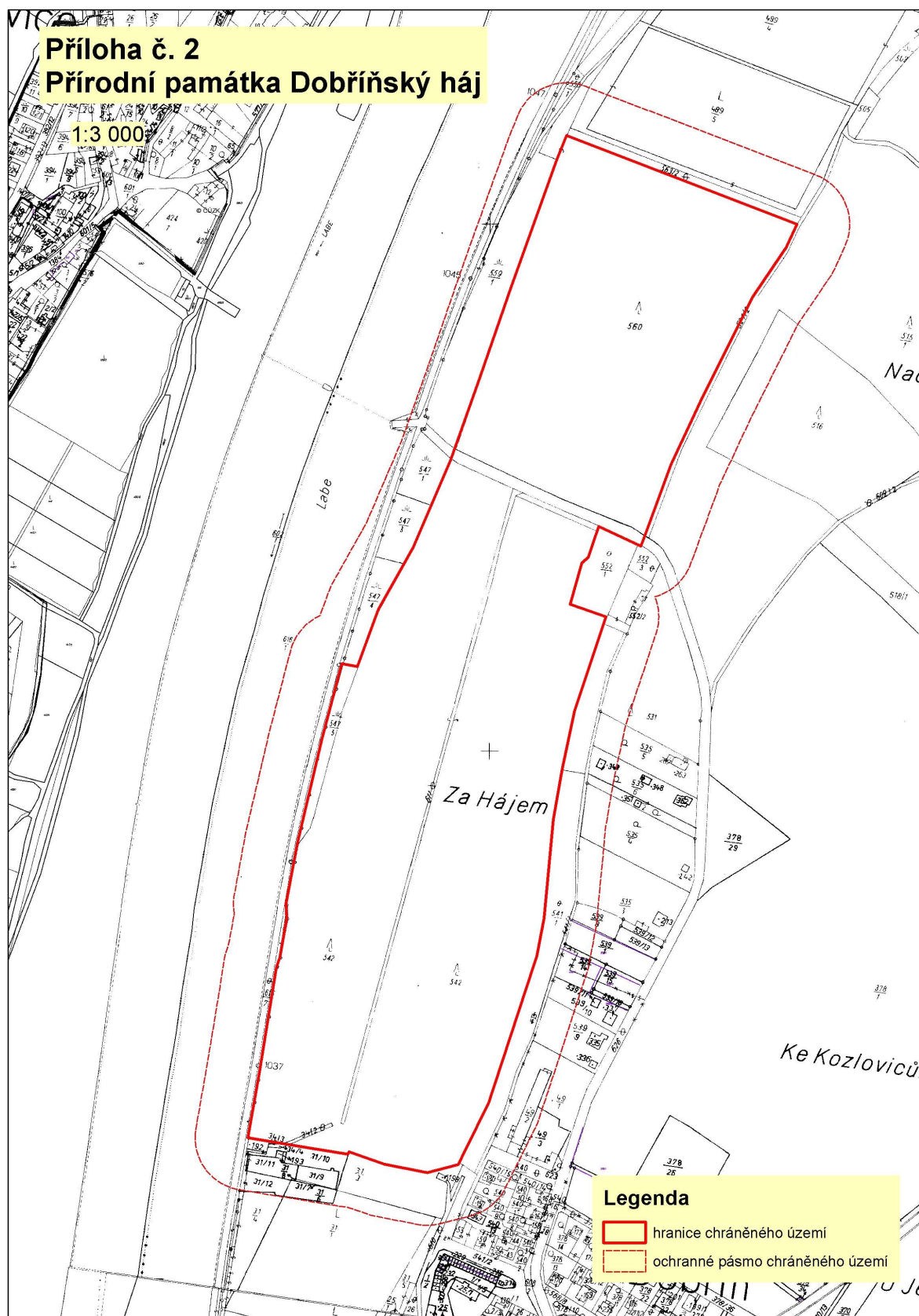
Příloha č. 1

Přírodní památka Dobříňský háj - širší vztahy

Příloha č. 2
Přírodní památka Dobříňský háj

1:3 000

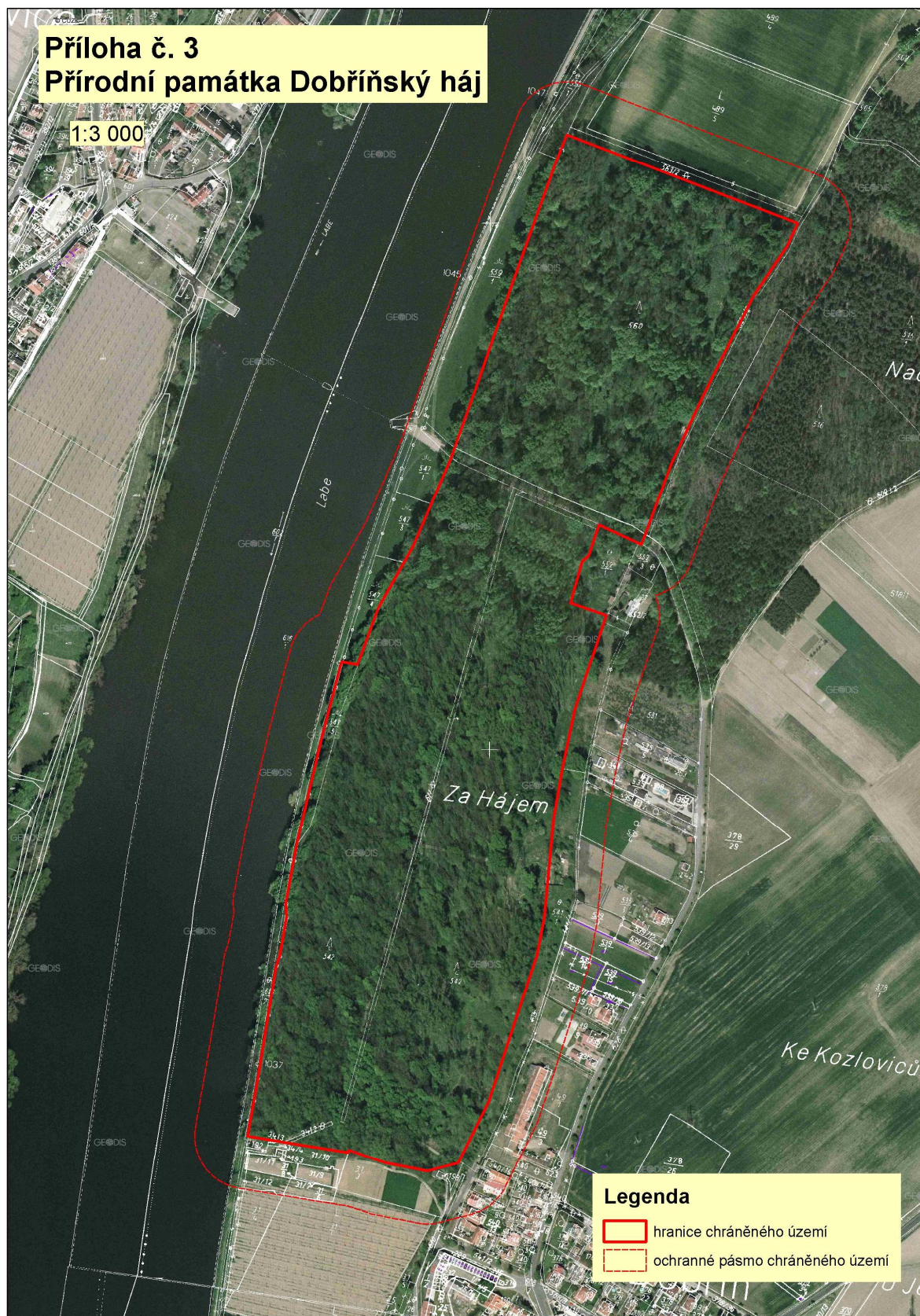

Legenda

- hranice chráněného území
- ochranné pásmo chráněného území

Příloha č. 3
Přírodní památka Dobříňský háj

1:3 000

Příloha č. 4

Přírodní památka Dobříňský háj - lesnická mapa porostní

1:4 000

[illegible]

19

[illegible]

23

